

Beata Stypulkowska

Instytut Wyższych Studiów Teologicznych – Częstochowa

stypulkowska.czest@gmail.com

ORCID: 0000-0002-8978-7190

Article submitted: 14.05.2025; accepted: 04.08.2025.

Formacja biblijna świeckich w archidiecezji częstochowskiej, w Instytutach Teologicznych w latach 1981-2025

Biblical formation of lay people carried out in theological institutes in the Archdiocese of Częstochowa during the 1981-2025 period

Abstrakt: Artykuł ma charakter historyczny. Zajmuje się dydaktyką z zakresu bibliistyki i zajęciami dodatkowymi prowadzonymi w Instytucie Teologicznym w Częstochowie (1981-2012), przekształconym następnie w Wyższy Instytut Teologiczny w Częstochowie (2012-2022), a także w Instytucie Wyższych Studiów Teologicznych w Częstochowie (2022-2025). Najwięcej uwagi poświęcono „Warsztatom biblijnym” organizowanym w ramach Wyższego Instytutu Teologicznego w Częstochowie (2017-2022) oraz działalności Działu Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej działającego pod patronatem naukowym Instytutu Wyższych Studiów Teologicznych w Częstochowie (2022-2025).

Słowa kluczowe: formacja biblijna, formacja świeckich, archidiecezja częstochowska

Abstract: The article is of historical nature. It deals with both the didactics in the field of biblical studies and additional courses carried out in the Theological Institute in Częstochowa (1981-2012), later transformed into the Higher Theological Institute in Częstochowa (2012-2022), as well as in the Institute of Higher Theological Studies

in Częstochowa (2022-2025). Attention was paid mostly to the Biblical Workshops organised by the Higher Theological Institute in Częstochowa (2017-2022) and the activity of the Biblical Undertaking Association (Stowarzyszenie "Dzieło Biblijne") in the Archdiocese of Częstochowa, which acts under the scientific patronage of the Institute of Higher Theological Studies in Częstochowa (2022-2025).

Keywords: biblical formation, formation of lay people, Archdiocese of Częstochowa

Niniejszy artykuł poświęcony jest formacji biblijnej świeckich, która jest kluczowym zagadnieniem katechetycznym. Dzieje się tak z powodu roli Pisma Świętego w kształtowaniu dojrzałej wiary każdego chrześcijanina, w tym również katolika.

1. Formacja biblijna świeckich realizowana w Instytucie Teologicznym w Częstochowie w latach 1981-2012

Instytut Teologiczny w Częstochowie powstał jako owoc Soboru Watykańskiego II. Nauka Ojców soborowych zainspirowała uczestnika tych obrad – trzeciego biskupa diecezji częstochowskiej – Stefana Barełę do zgromadzenia dokumentacji soborowej i podjęcia nad nią naukowej refleksji pozwalającej wiernym realizować chrześcijańską misję w duchu Kościoła *aggiornamento*¹. Zadanie to było najpierw realizowane przez Sekretariat Dokumentacji Soborowej (1966 r.), następnie przez Studium Dokumentacji Soborowej (1969 r.), które zostało umiejscowione przy Referacie Duszpasterskim Kurii Diecezjalnej w Częstochowie, potem przez Instytut Eklezjologiczno-Mariologiczny (1972 r.), a wreszcie przez Instytut Teologiczny w Częstochowie (1981 r.)².

1.1. Wykłady i seminaria naukowe z biblistyki

W Instytucie Teologicznym w Częstochowie wykładało 13 biblistów. Byli to następujący księża: ks. prof. dr hab. Stanisław Grzybek³ (Egzegeza Starego Testa-

¹ S. Grzybek, *Instytut Teologiczny w Częstochowie*, [w:] *Instytut Teologiczny w służbie diecezji częstochowskiej*, red. S. Grzybek, Częstochowa 1991, s. 17.

² B. Stypułkowska, *Wykaz prac magisterskich napisanych na seminariach naukowych w Wyższym Instytucie Teologicznym w Częstochowie i obronionych w latach 1981-2016*, „Veritati et Caritati” 7 (2016), s. 541.

³ Ks. prof. dr hab. Stanisław Grzybek (ur. 14 kwietnia 1915 r. w Lipnicy Murowanej k. Bochni – zm. 23 października 1998 r. w Krakowie), kapłan archidiecezji częstochowskiej. W latach 1949-1954 oraz 1962-1998 był związany z Wydziałem Teologicznym w Krakowie, będąc dwukrotnie jego dziekanem. Ks. Profesor wykładał również w Akademii Teologii Katolickiej (trzy razy był dziekanem Wydziału Teologicznego) oraz Katolickim Uniwersytecie Lubelskim (wykłady zlecone). Na jego seminarium naukowym w Krakowie powstało 156 prac magisterskich, 31 licencjackich i 18 doktorskich, natomiast na seminarium naukowym w Warszawie powstało 85 prac magisterskich i 14 doktorskich – J. Mandziuk,

mentu, Teologia biblijna, Wstęp do Pisma Świętego); ks. dr Feliks Schraeder (Egzegeza Starego Testamentu); ks. dr Tadeusz Matras (Egzegeza Starego Testamentu); ks. dr Bronisław Preder (Egzegeza Starego Testamentu); ks. dr hab. Zdzisław Małecki (Egzegeza Starego Testamentu); ks. dr Włodzimierz Cyran (Egzegeza Starego Testamentu, Egzegeza Nowego Testamentu, Historia i geografia biblijna, Teologia biblijna); ks. dr Łukasz Laskowski (Egzegeza Starego Testamentu, Historia i geografia biblijna, Wstęp do Pisma Świętego); ks. dr Jacek Molka (teologia biblijna, Wstęp do Pisma Świętego); ks. mgr lic. Waław Kuflewski (Wstęp do Pisma Świętego); ks. prof. dr hab. Stanisław Włodarczyk⁴ (Egzegeza Nowego Testamentu, Wstęp do Pisma Świętego); o. dr Herman Ślęzyk OSPPE (Wstęp do Pisma Świętego); ks. dr hab. Stanisław Chłąd (Egzegeza Nowego Testamentu), ks. dr Robert Nemś (Egzegeza Nowego Testamentu); dr Halina Pelc (Wykład monograficzny z biblistyki)⁵.

W ciągu 31 lat (1981-2012) studenci napisali 94 prace magisterskie z biblistyki. Jest to imponująca liczba. Pod kierunkiem ks. prof. dra hab. Stanisława Grzybka zostało napisanych 48 prac magisterskich, w tym cztery były prowadzone wspólnie z ks. drem Tadeuszem Matrasem⁶. Prawie wszystkie, poza czterema, dotyczą zagadnień ze Starego Testamentu, m.in. psalmów (23 prace), ksiąg prorockich (9), Księgi Rodzaju (4). Ks. dr Tadeusz Matras jest promotorem w sumie 12 prac magisterskich⁷, które dotyczą zagadnień starotestamentalnych. Jedna praca poświęcona jest motywom biblijnym w twórczości ks. Jana Twardowskiego. Na seminarium naukowym prowadzonym przez ks. prof. dra hab. Stanisława Włodarczyka powstało 17 prac magisterskich⁸. Wszystkie one poświęcone są Ewangeliom i Dziejom Apostolskim. Na seminarium naukowym prowadzonym przez ks. dra hab. Zdzisława Małeckiego powstało 12 prac magisterskich na tematy starotestamentowe⁹. Ks. dr Włodzimierz Cyran jest promotorem 9 prac magisterskich z zakresu Nowego Testamentu¹⁰.

Grzybek Stanisław, [w:] *Słownik Polskich Teologów Katolickich 1994-2003*, red. J. Mandziuk, t. 9, Warszawa 2006, s. 200. W Instytucie Teologicznym w Częstochowie ks. Stanisław Grzybek był pierwszym rektorem i organizatorem studiów teologicznych od początku istnienia instytutu jeszcze w formie Studium Dokumentacji Soborowej w roku 1967 do roku 1992.

⁴ Ks. prof. dr hab. Stanisław Włodarczyk (ur. 17 kwietnia 1939 r. w miejscowości Błaś [potem zmieniono nazwę na Andrzejów] – zm. 9 sierpnia 2013 r. w Częstochowie), kapłan archidiecezji częstochowskiej, w latach 1979-1992 prorektor, a w latach 1992-2007 rektor Instytutu Teologicznego w Częstochowie.

⁵ B. Stypułkowska, *Wykaz wykładowców w Wyższym Instytucie Teologicznym na przestrzeni jego historii oraz w Sekcji Licencjacko-Doktoranckiej*, „Veritati et Caritati” 7 (2016), s. 241-242.

⁶ B. Stypułkowska, *Wykaz prac magisterskich napisanych na seminariach naukowych w Wyższym Instytucie Teologicznym w Częstochowie i obronionych w latach 1981-2016*, art. cyt., s. 543-546.

⁷ Tamże, s. 546.

⁸ Tamże, s. 547-548.

⁹ Tamże, s. 548-549.

¹⁰ Tamże, s. 549.

2. Formacja biblijna świeckich realizowana w Wyższym Instytucie Teologicznym im. NMP Stolicy Mądrości w Częstochowie w latach 2012-2022

W latach 2012-2022 powstały dwie prace magisterskie z biblistyki, jedna obroniona w 2014 roku, a druga w 2016 roku. Promotorem pierwszej był ks. dr Włodzimierz Cyran¹¹, a drugiej – ks. dr Łukasz Laskowski¹².

2.1. „Warsztaty biblijne” przy Wyższym Instytucie Teologicznym w Częstochowie w latach 2017-2022

Myśl o zorganizowaniu „Warsztatów biblijnych” zrodziła się podczas zajęć ze studentami Studium Katechezy Przedszkolnej w roku akademickim 2015/2016. W czerwcu 2016 roku Ksiądz Arcybiskup Wacław Depo, metropolita częstochowski, wyraził akceptację tego projektu. Ks. dr Mikołaj Węgrzyn zgodził się na zainicjowanie „Warsztatów biblijnych” przy Wyższym Instytucie Teologicznym w Częstochowie. Również ks. dr hab. Roman Ceglarek, ówczesny Dyrektor Referatu Katechetycznego Kurii w Częstochowie, nie miał nic przeciwko temu, by katecheci skorzystali z propozycji formacji biblijnej, umieszczając informację o spotkaniach w *Biuletynie Katechetycznym*.

W pierwszym roku działalności „Warsztatów biblijnych” w roku akademickim 2017/2018 wzięło udział 38 osób¹³. Byli to głównie katecheci z archidiecezji częstochowskiej i studenci Wyższego Instytutu Teologicznego. Odbyło się sześć spotkań stacjonarnych w następujących dniach: 02.10.2017 r., 06.11.2017 r., 04.12.2017 r., 09.04.2018 r., 07.05.2018 r. Na spotkania składały się wykłady i ćwiczenia. Wykładowcami byli kolejno: ks. dr Łukasz Dyktyński (*Duchowość biblijna*), ks. dr Łukasz Laskowski (*Czytanie Pisma Świętego*), dr Halina Pelc (*Co wiemy o św. Marku?*), ks. dr Jacek Molka (*Męka, śmierć i zmartwychwstanie Chrystusa w relacji św. Marka*), dwa razy wykład prowadził ks. dr Mariusz Terka (*Ojcowie Kościoła i Biblia*). Ćwiczenia były prowadzone przez dr Beatę Stypułkowską, organizatorkę warsztatów. Ich tematem były rodzaje studium biblijnego, katechetyczna interpretacja biblijna i katechetyczne metody biblijne¹⁴.

W roku akademickim 2018/2019 w „Warsztatach biblijnych” uczestniczyło 59 osób, głównie byli to wierni archidiecezji częstochowskiej. W sumie w formacji brało udział 28 katechetów szkolnych, 6 animatorek biblijnych, 5 siostr zakonnych, któ-

¹¹ Tamże, s. 549.

¹² Tamże, s. 550.

¹³ Lista uczestników „Warsztatów biblijnych (WIT)” w roku akademickim 2017/2018; Archiwum Działa Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.

¹⁴ Sprawozdanie z warsztatów biblijnych dla katechetów za rok akademicki 2017/2018; Archiwum Działa Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.

re organizują rekolekcje powołaniowe dla dziewcząt, 15 studentów WIT i 5 uczniów z grupy powołaniowej¹⁵.

Każde spotkanie formacyjne rozpoczynało się od wykładu o tematyce biblijnej. Następnie odbywały się spotkania w grupach. Wykłady prowadzili: ks. dr Aleksy Kowalski, dr Halina Pelc, ks. dr Łukasz Dyktyński i ks. dr Łukasz Laskowski. Spotkania w grupach prowadzili: dr Beata Stypułkowska w grupie szkoleniowo-programowej i grupie studyjnej, dr Halina Pelc w grupie egzegetycznej, ks. dr Łukasz Dyktyński w grupie *lectio divina* i seminarzyści V roku w grupie powołaniowej. Grupy szkoleniowo-programowa i egzegetyczna były przeznaczone dla katechetów, studentów i animatorów. Grupa *lectio divina* była przeznaczona dla siostr zakonnych organizujących rekolekcje powołaniowe dla dziewcząt. Grupa powołaniowa przeznaczona była dla uczniów ze szkół średnich. Wykładowcy poruszali następujące tematy: ks. dr Aleksy Kowalski – *Charakterystyka szkół egzegetycznych antiocheńskiej i aleksandryjskiej* (08.10.2018 r.); *Egzegeza Orygenes*a (10.12.2018 r.); dr Halina Pelc – *Potop biblijny* (12.11.2018 r.); *Wezwanie do metanoi w dziele św. Łukasza* (11.03.2019 r.); ks. dr Łukasz Dyktyński – *Biblia i ikony źródłem duchowości maryjnej* (08.04.2019 r.); ks. dr Łukasz Laskowski – *Katecheza narracyjna św. Łukasza* (13.05.2019 r.)¹⁶.

Po wykładach odbywały się spotkania w grupach. Planowanym celem spotkań w grupie szkoleniowo-programowej było zapoznanie uczestników z problematyką katechezy biblijnej. W październiku i listopadzie w spotkaniu uczestniczyli studenci WIT, którzy byli zainteresowani zagadnieniami związanymi z pisanem konspektu lekcji religii. Zajęcia w całości były poświęcone tym sprawom. W grudniu tematyka spotkania dotyczyła konspektów katechetycznych oraz twórczego korzystania z podręczników metodycznych. Uczestnicy byli zachęceni do modyfikowania podręczników katechetycznych pod kątem katechezy biblijnej, czyli przeprowadzania katechetycznej interpretacji biblijnej oraz stosowania katechetycznych metod biblijnych. W marcu tematem zajęć było porównanie podstaw programowych katechezy z lat 2010 i 2018 w klasach ponadpodstawowych. W kwietniu w spotkaniu uczestniczyli sami katecheci, pracujący w różnych szkołach. Na zajęciach przedstawiono katechetom elementy biblijne w nowej podstawie programowej na wszystkich etapach edukacyjnych. Jako przykład konspektu katechezy biblijnej na zajęciach w maju opracowywano konspekt katechetyczny dla klasy szóstej szkoły podstawowej o wieży Babel.

Planowanym celem ćwiczeń w grupie egzegetycznej była egzegeza wybranych fragmentów Pisma Świętego zarówno ze Starego, jak i Nowego Testamentu. W październiku uczestnicy zajmowali się egzegezą Rdz 1-3. W listopadzie pierw-

¹⁵ Lista uczestników „Warsztatów biblijnych (WIT)” w roku akademickim 2018/2019; Archiwum Dzieła Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.

¹⁶ Sprawozdanie z „warsztatów biblijnych” za rok akademicki 2018/2019; Archiwum Dzieła Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.

sza część zajęć miała miejsce na forum ogólnym z wszystkimi osobami, które przyszły na „Warsztaty biblijne”, część druga zajęć była w mniejszej grupie uczestników i była kontynuacją spotkania ogólnego na temat potopu biblijnego (Rdz 6,5-9,17). W marcu spotkanie sprowadziło się do rozmowy na tematy związane z trudnościami w prowadzeniu katechezy dla uczniów niezainteresowanych przesłaniem. W kwietniu spotkanie dotyczyło sensu zmartwychwstania Chrystusa ukazanego w Dziejach Apostolskich.

Spotkania grupy *lectio divina* były przeznaczone dla siostr zakonnych, które organizują w swoich domach rekolekcje powołaniowe dla dziewcząt. W roku sprawozdawczym w spotkaniach grupy *lectio divina* uczestniczyły 4 siostry ze zgromadzenia Apostolek Jezusa Ukrzyżowanego z domu przy ul. POW 22 w Częstochowie oraz 1 siostra nazaretanka z domu przy ul. Dąbrowskiego 19. Rozważania koncentrowały się wokół pięciu zagadnień: oczekiwania na przyjście Oblubieńca, uczty z Bogiem, przyjaciół Oblubieńca, zapachu Oblubieńca i oblubienicy oraz odpowiedzi na Słowo¹⁷.

Spotkania biblijne dla uczniów ze szkół średnich i studentów prowadzili seminarzyści z piątego roku. W miesiącach października i listopadzie 2018 r. seminarzyści byli zaangażowani w przygotowanie i uczestniczenie w szkolnych praktykach pedagogicznych śródrocznych. Nie odwoływano jednak spotkań w ramach warsztatów, dając możliwość uczniom szkół średnich kontaktu z seminarzystami. W październiku nie zgłosił się żaden uczestnik. W kolejnych miesiącach w spotkaniach uczestniczyli uczniowie z Zespołu Szkół Samochodowo-Budowlanych przy ul. św. Augustyna w Częstochowie oraz 1 uczeń z Liceum im. Juliusza Słowackiego w Częstochowie oraz 1 student pierwszego roku WIT (absolwent Zespołu Szkół Samochodowo-Budowlanych). Wszyscy oni byli zachęcani do uczestnictwa w warsztatach i zmotywowani przez katechetę Pana Rafała Matuszewskiego, pracującego w Zespole Szkół Samochodowo-Budowlanych¹⁸.

W listopadzie 2018 r. w spotkaniu uczestniczyło 6 osób. Prowadzili je seminarzyści częstochowscy: kl. Piotr Sinkiewicz i kl. Szymon Całus. Tekstem przewodnim była przypowieść o miłosiernym ojcu i dwóch synach (Łk 15,11-32). W grudniu było 3 uczestników. Spotkanie prowadzili seminarzyści częstochowscy: kl. Sebastian Kosecki, kl. Dominik Kozłowski i kl. Zbigniew Wojtysek. Tematem przewodnim był św. Jan Chrzciciel (Mk 1,1-8). W lutym w rekolekcjach powołaniowych organizowanych przez Wyższe Seminarium Duchowne brało udział 3 uczestników spotkań biblijnych (1 uczeń z klasy maturalnej z Zespołu Szkół Samochodowo-Budowlanych).

¹⁷ B. Stypułkowska, *Biblijna katecheza powołaniowa ze szczególnym uwzględnieniem dziewcząt*, „Sosnowieckie Studia Teologiczne” 14 (2018/2019), s. 387-406; Sprawozdanie z „warsztatów biblijnych” za rok akademicki 2018/2019; Archiwum Dzieła Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.

¹⁸ Sprawozdanie z „warsztatów biblijnych” za rok akademicki 2018/2019; Archiwum Dzieła Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.

nych przy ul. św. Augustyna w Częstochowie, 1 uczeń z klasy pierwszej z Liceum im. Juliusza Słowackiego w Częstochowie oraz 1 student pierwszego roku WIT). W marcu w grupie powołaniowej było 4 uczestników. Trzej uczestnicy byli na rekolleksjach powołaniowych w WSD, czwarty uczestnik w spotkaniu brał udział pierwszy raz. Spotkanie prowadzili kl. Mateusz Golis (CWSD) i Jakub Zuchowicz (SWSD). Tekstem przewodnim był fragment o nawróceniu św. Pawła (Dz 9,1-19). W kwietniu w spotkaniu uczestniczyły 4 osoby. Jeden uczeń był pierwszy raz. Spotkanie prowadzili kl. Adam Rogal (SWSD) i Remigiusz Lech (CWSD). Tematem przewodnim był prorok Jonasz (Jon). Uczestnicy spotkań grupy powołaniowej zostali zaproszeni¹⁹ przez seminarzystów do archikatedry na święcenia diakonatu 1 czerwca 2019.

Celem grupy studyjnej było podjęcie przez uczestników indywidualnego studium biblijnego i opracowanie projektu biblijnego o charakterze katechetycznym lub poznawczym. W roku sprawozdawczym grupa studyjna spotkała się 3 razy (26 listopada 2018 r., 7 stycznia i 18 marca 2019). W spotkaniach brały udział 4 studentki i 1 katechetka. Dwie studentki przygotowały indywidualny projekt biblijny²⁰.

Uczestnikom „warsztatów” zaproponowano dodatkowe uczestniczenie w wykładach biblijnych w ramach studiów magisterskich. W roku akademickim 2018/2019 status wolnego słuchacza otrzymały siostry ze Zgromadzenia Sióstr Apostołów Jezusa Ukrzyżowanego, które uczestniczyły jedynie w kilku wykładach na początku roku²¹.

W roku akademickim 2019/2020 w „Warsztatach biblijnych” uczestniczyły 43 osoby, głównie byli to wierni archidiecezji częstochowskiej. Ze względu na epidemię zajęcia stacjonarne odbywały się od października do marca, a zajęcia zdalne od marca do maja. W sumie w formacji brało udział 15 katechetów szkolnych, 5 studentów WIT, 4 absolwentów WIT, 5 sióstr zakonnych, 14 uczniów z grupy powołaniowej²². W porównaniu z poprzednim rokiem, w którym w formacji uczestniczyło 59 osób, w tym roku frekwencja była mniejsza. Wiąże się to z innymi propozycjami dla katechetów (w roku sprawozdawczym Referat Katechetyczny przygotował dla katechetów 35 propozycji spotkań formacyjnych, co było związane z dużym rozproszaniem uczestników), stanem epidemii i z formą zdalną, która nie została jeszcze rozpowszechniona (udział 1 osoby).

Spotkania stacjonarne odbywały się w dwóch różnych terminach. W pierwszym terminie były zajęcia w formie wykładowo-ćwiczeniowej, które służyły przede wszystkim formacji intelektualnej i praktycznej. W drugim terminie były zajęcia o charakterze wspólnotowym, które służyły przede wszystkim formacji duchowej oraz realizowały proces samokształcenia kierowanego. Zajęcia w formie wykładowo-ćwiczeniowej

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże.

²¹ Tamże.

²² Lista uczestników „Warsztatów biblijnych (WIT)” w roku akademickim 2019/2020; Archiwum Dzieła Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.

zgrupowały w sumie na wszystkich spotkaniach 22 osoby. Byli to katecheci, studenci i absolwenci WIT. Wykłady odbyły się w następujących terminach: 21 października 2019 r. – ks. dr Jacek Molka, *Jezus i kobiety*; 18 listopada 2019 r. – ks. dr Łukasz Laskowski, *Czy każde proroctwo musi się zrealizować?*; 9 grudnia 2019 r. – dr Beata Stypułkowska, *Katechetyczne metody biblijne*; 9 marca 2020 r. – ks. dr Robert Nemš, *Abraham ojcem wiary*. Zaplanowane wykłady na kwiecień i maj nie odbyły się ze względu na trwającą epidemię covidową. Planowanym celem ćwiczeń było zapoznanie uczestników z problematyką katechezy biblijnej, a w praktyce sprowadzało się to do omawiania zagadnień związanych z pisanem konspektów katechetycznych oraz z formułowaniem kerygmatu. Spotkania wspólnotowe zgromadziły w sumie 31 osób. Odbywały się one w grupie studyjnej (katecheci, studenci i absolwenci WIT), w grupie *lectio divina* (siostry zakonne) oraz w grupie powołaniowej (uczniowie)²³.

Grupa studyjna spotkała się trzy razy w następujących terminach: 28 października 2019 r., 25 listopada 2019 r. i 16 grudnia 2019 r. Zaplanowane spotkania na marzec, kwiecień i maj zostały odwołane ze względu na stan epidemii. Spotkania były prowadzone przez: ks. mgr. lic. Michała Pabiańczyka i dr Beatę Stypułkowską według następującego schematu: konfrontacja ze słowem Bożym (wprowadzenie-słuchanie-dzielenie się słowem) oraz spotkanie towarzyskie i dzielenie się życiem. Tematy spotkań były następujące: październik – *Powołanie i więź proroka z Bogiem*; listopad – *Powodzenie i niepowodzenie misji / prorok odrzucony*; grudzień – *Dojrzewanie proroka. Od litery Prawa do Osoby*. Na kolejne miesiące były planowane następujące tematy: marzec – *Liturgia w centrum życia proroka. Słowo Boże i ofiara*; kwiecień – *Sumienie proroka miejscem spotkania Boga*; maj – *Pascha proroka. Drugie nawrócenie*, ale spotkania nie odbyły się ze względu na stan epidemii i zostały przeniesione na następny rok formacyjny²⁴.

Spotkania grupy *lectio divina*, które prowadził ks. dr Łukasz Dyktyński, odbyły się tylko dwa razy: 20 października 2019 r. i 17 listopada 2019 r., w domu sióstr ze zgromadzenia Apostolek Jezusa Ukrzyżowanego z domu przy ul. POW 22 w Częstochowie. Uczestniczyły w nich siostry ze wspomnianego domu zakonnego (5 sióstr) i jedna siostra nazaretanka – stała uczestniczka warsztatów. Każde spotkanie przebiegało według jednego schematu: Msza Święta – Wprowadzenie do medytacji – Adoracja Najświętszego Sakramentu – Dzielenie się owocami medytacji. Medytacje dotyczyły kobiet z Biblii: Maria Magdalena (październik), Samarytanka (listopad). Podjęto starania, aby w te dni skupienia włączyły się również kandydatki do życia konsekrowanego i osoby rozeznające swoje powołanie. Spotkaniami zainteresowała się jedna studentka WIT, ale ze względu na epidemię nie mogła uczestniczyć w spotkaniach tej grupy²⁵.

²³ Sprawozdanie z „warsztatów biblijnych” za rok akademicki 2019/2020; Archiwum Działa Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.

²⁴ Tamże.

²⁵ Tamże.

Spotkania biblijne dla uczniów ze szkół średnich prowadzili seminarzyści z piątego i szóstego roku. Podobnie jak w zeszłym roku szkolnym uczestniczyli w nich uczniowie z Zespołu Szkół Samochodowo-Budowlanych przy ul. św. Augustyna w Częstochowie zmotywowani przez katechetę Pana Rafała Matuszewskiego. W roku sprawozdawczym grupa powołaniowa spotkała się trzy razy w następujących terminach: 28 października 2019 r., 25 listopada 2019 r., 16 grudnia 2019 r. Zaplanowane spotkania na marzec i kwiecień zostały odwołane ze względu na stan epidemii. W sumie uczestniczyło w tych spotkaniach 14 uczniów. Seminarzyści prowadzili spotkania po dwóch: „egzegeta” i „dydaktyk”. „Egzegeta” miał za zadanie przygotować katechetyczną interpretację biblijną z pomocami oraz sformułować kerygmat. „Dydaktyk” miał przede wszystkim przybliżyć działania służące kształtowaniu postawy i dobrać metodę biblijną do modlitwy słowem Bożym. Każde spotkanie przebiegało według jednego schematu: 1) Część towarzyska przy herbach, ciastkach i owocach (wzajemne przedstawienie się uczestników – świadectwo seminarzystów dotyczące odkrywania powołania – rozmowa dotycząca zadań dla uczniów z poprzedniego spotkania); 2) Część katechetyczna składająca się ze wstępu (przedstawienia tematu i celów spotkania – dydaktyk oraz komentarza wprowadzającego do tekstu biblijnego – egzegeta), słuchania słowa Bożego (modlitwa do Ducha Świętego przed czytaniem Pisma Świętego – dydaktyk; przeczytanie tekstu biblijnego – uczniowie; pytania do tekstu – uczniowie; odpowiedzi na pytania – seminarzyści), komentarza pogłębiającego (katechetycznej interpretacji biblijnej / przedstawienia kerygmatu – egzegeta), odpowiedzi na słowo Boże (zastosowanie katechetycznej metody biblijnej służącej modlitwie – dydaktyk; świadectwo seminarzystów dotyczące tematu spotkania; ewentualne wypowiedzi uczniów; zadanie dla uczniów – dydaktyk)²⁶.

W roku sprawozdawczym spotkania prowadzili następujący seminarzyści: październik – Paweł Caban (CWSD) i Wojciech Jarczyk (SWSD); listopad – dk. Dominik Kozłowski i dk. Remigiusz Lech (spotkanie prowadzili wyjątkowo diakoni częstochowscy, gdyż seminarzyści V roku odbywali w tym czasie praktyki katechetyczne w szkołach); grudzień – seminarzyści częstochowscy Kamil Cudak i Kamil Jastrząb²⁷.

Ponadto w roku akademickim 2019/2020, a dokładnie w dniach 16-18 października 2019 r. na prośbę ks. dra hab. Romana Ceglarka, dyrektora Referatu Katechetycznego, w rejonach katechetycznych (Wieluń, Radomsko, Zawiercie) odbyły się spotkania szkoleniowe z katechetami. W części pierwszej dr Beata Stypułkowska wprowadzała w stosowanie katechetycznej interpretacji biblijnej, po której następowały ćwiczenia. W części drugiej²⁸ dr Halina Pelc przedstawiała egzegezę Rdz 1.

²⁶ Tamże.

²⁷ Tamże.

²⁸ Tamże.

Rok akademicki 2019/2020 to również rok przygotowania w archidiecezji częstochowskiej formacji biblijnej według francuskiej katechezy z dorosłymi Mess'AJE²⁹. W dniu 16 listopada 2019 r. Ksiądz Arcybiskup Wacław Depo spotkał się z przedstawicielami Stowarzyszenia Mess'AJE – dr Elżbietą Młyńską i ks. mgr lic. Leszkiem Jakoniukiem, które miało miejsce w Białymstoku. W dniu 2 grudnia 2019 r. Ksiądz Arcybiskup podczas osobistej rozmowy zaakceptował propozycję działań na etapie przygotowawczym, którą przedstawiła Beata Stypułkowska. Po tym spotkaniu ks. dr Mikołaj Węgrzyn w „Okólniku” nr 1 (styczeń-luty 2020 roku) zaproponował księżom, u których w parafii są prowadzone spotkania biblijne dla dorosłych, przygotowanie animatorów do prowadzenia biblijnej katechezy dorosłych Mess'AJE. Była to pierwsza informacja w archidiecezji dotycząca katechezy Mess'AJE³⁰.

W roku akademickim 2020/2021 w „warsztatach biblijnych (WIT)” uczestniczyło 55 osób, głównie byli to wierni archidiecezji częstochowskiej. W sumie w formacji brało udział 24 katechetów z archidiecezji częstochowskiej, 8 katechetów z innych diecezji, 16 studentów WIT, 4 absolwentów WIT, 1 ksiądz z archidiecezji częstochowskiej oraz 2 osoby nieprzynależące do wymienionych wyżej grup³¹. Nowych uczestników było 33, a dotychczas od 2017/2018 roku w warsztatach brało udział 119 osób. W roku sprawozdawczym, dzięki formacji zdalnej, w warsztatach biblijnych uczestniczyły osoby, dla których niemożliwy był udział w spotkaniach stacjonarnych, jak np. siostry Kanoniczki Ducha Świętego (z Warszawy i Chmielnika), katecheta z diecezji szczecińsko-kamieńskiej czy mgr Nadieżda Martynovich z Sankt Petersburga, która prowadzi zdalno-stacjonarne wykłady z katechetyki dla katechetów w Rosji. Tym samym oddziaływanie „warsztatów biblijnych (WIT)” wyszło poza obręb studentów i absolwentów WIT oraz katechetów z archidiecezji częstochowskiej, a rozszerzyło się na osoby z innych diecezji³².

W planie dydaktycznym na rok akademicki 2020/2021 przedstawiono zamiar przeprowadzenia formacji w formie zdalnej w pierwszym semestrze i w formie stacjonarnej w drugim semestrze. Ze względu na stan epidemiczny wszystkie zajęcia odbywały się w formie zdalnej. Odbyło się 11 spotkań formacyjnych.

²⁹ Formacja biblijna określona jako biblijna katecheza z dorosłymi Mess'AJE jest propozycją francuską. Jej twórcą jest egzegeta ks. Jacques Bernard. Program przewiduje przejście czterech progów wiary (Wyjście, Wypędzenie, Jezus, Kościół) oraz katechezy tematycznej. Każdy cykl obejmuje kilkanaście katechez. Prowadzenie tej katechezy w warunkach polskich związane jest ze ścisłą współpracą ze Stowarzyszeniem Mess'AJE Polska z siedzibą w Białymstoku. W dniach 1-8 sierpnia 2023 r. dr Beata Stypułkowska brała udział, podobnie jak w poprzednim roku, w kursie dla animatorów katechezy biblijnej Mess'AJE w Białymstoku.

³⁰ Sprawozdanie z „warsztatów biblijnych” za rok akademicki 2019/2020; Archiwum Dzieła Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.

³¹ Lista uczestników „Warsztatów biblijnych (WIT)” w roku akademickim 2020/2021; Archiwum Dzieła Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.

³² Sprawozdanie z „warsztatów biblijnych” za rok akademicki 2020/2021; Archiwum Dzieła Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.

Formacji duchowej poświęcone zostały zajęcia dotyczące tożsamości katechety. W semestrze zimowym odbyły się cztery spotkania biblijne przez Skype'a pod kierunkiem dr Beaty Stypułkowskiej (23 listopada 2020 r., 7 grudnia 2020 r., 21 grudnia 2020 r. i 25 stycznia 2021 r.). W trakcie tych spotkań stosowana była metoda „słowo Boże jak lustro”, która polega na czytaniu tekstu biblijnego i przeglądaniu się w słowie. Zadawane były dwa pytania: Co ten tekst mówi o mnie? Co ten tekst mówi o katechezie? Rozważane były następujące teksty biblijne: Iz 52,7 (zwiastun dobrej nowiny); Ez 3,17 (strażnik) i Łk 1,1-4 (sługa słowa). Na czwartym spotkaniu podsumowano całość i przedstawiono wnioski w kontekście *Dyrektorium o katechizacji*, nr 113 i 136-150. W semestrze letnim do spotkań na Skypie dołączył ks. dr Michał Pabiańczyk, który z gorliwością i bezinteresownie podjął się prowadzenia zajęć. Ks. dr Michał Pabiańczyk kontynuował cykl konferencji z zeszłego roku akademickiego. W czasie trzech spotkań zrealizowane zostały następujące tematy: *Liturgia w centrum życia proroka. Słowo Bożej ofiara* (19 kwietnia 2021 r.); *Sumienie proroka miejscem spotkania Boga* (24 maja 2021 r.), *Pascha proroka. Drugie nawrócenie* (31 maja 2021 r.). W formacji duchowej brało udział 45 osób³³.

Formacja intelektualno-praktyczna odbywała się również w formie zdalnej. W semestrze zimowym uczestnicy samodzielnie zapoznawali się z kursami biblijnymi z wykorzystaniem otwartej platformy edukacyjnej *BibleNote+Uniwersytet on-line* i mieli za zadanie opisać zastosowanie katechetyczne tej platformy w postaci konspektów lub prezentacji katechetycznej (uczestnicy mogli włączyć się w dowolnym terminie). W dniu 11 stycznia 2021 roku w czasie spotkania przez Skype'a wyjaśnione zostały wątpliwości dotyczące tej formy zajęć. Z platformy BibleNote+korzystało 9 osób, ale tylko 2 osoby przedstawiły zastosowanie praktyczne (projekty katechetyczne). W semestrze letnim ks. dr Łukasz Laskowski prowadził zdalne wykłady przez Skype'a: *Czy Bóg może udzielić charyzmatu prorocstwa poganom? Prorocstwo charyzmatyczne judaizmu u progu Nowego Przymierza* (15 marca 2021 r.), *Prorocstwo charyzmatyczne epoki międzytestamentalnej* (12 kwietnia 2021 r.) i *Spojrzenie biblisty na List apostolski w formie „motu proprio” papieża Franciszka „Antiquum ministerium”, w którym ustanawia posługę katechety* (17 maja 2021 r.). W zajęciach tych brało udział 35 uczestników. Ks. dr Łukasz Laskowski prowadził swoje wykłady na wysokim poziomie merytorycznym, zachęcając tym samym uczestników do zdobywania gruntowniejszej wiedzy biblijnej³⁴.

W święto Najświętszej Maryi Panny Matki Kościoła, w dniu 10 czerwca 2019 r. została zapoczątkowana inicjatywa modlitwy wstawienniczej, polegająca na modlitwie w intencji katechetów, katechizowanych i ich rodziców oraz osób przygotowujących się do posługi słowa lub z nią związanych: wykładowców, studentów i absolwentów studiów teologicznych, seminarzystów WSD, uczestników i koordynatorów

³³ Tamże.

³⁴ Tamże.

warsztatów biblijnych, osób prowadzących spotkania biblijne w parafii, katechezę parafialną dla kandydatów do bierzmowania, biblijną katechezę dorosłych Mess'AJE lub nauczanie we wspólnotach. W pierwszej edycji brało udział 25 osób. W roku sprawozdawczym, w czasie trwania drugiej edycji, liczba uczestników wynosiła 26 osób. Wstawienniczo modliło się 9 katechetów z archidiecezji częstochowskiej i 6 katechetów spoza archidiecezji (arch. krakowska, diec. kielecka, diec. gliwicka, diec. siedlecka), 1 student WIT wraz z żoną, 2 absolwentki WIT, 2 diakonów (z archidiecezji częstochowskiej i diecezji sosnowieckiej), 2 osoby zaangażowane w katechezę Mess'AJE oraz 3 wykładowców warsztatów biblijnych. W czasie pierwszej edycji dwóch uczniów – za których modlono się w grupie uczniów gorliwych, aby dobrze rozeznali swoje życiowe powołanie i zaangażowali się w służbę Kościołowi jako osoby duchowne, konsekrowane lub świeckie – wstąpiło do Wyższego Seminarium Duchownego w Częstochowie. W czasie drugiej edycji uczennica ze Szkoły Podstawowej – za którą modlono się w grupie uczniów przeszkadzających na lekcjach – otrzymała medal za odwagę w czasie pożaru od prezydenta Andrzeja Dudy³⁵.

W roku akademickim 2021/2022 odbyły się łącznie 22 spotkania formacyjne. Były to 3 wykłady biblijne, 2 spotkania z zakresu psychologii, 4 konferencje duchowe, 3 spotkania biblijne oraz cykl 10 biblijnych katechez z dorosłymi. W tej formacji biblijnej uczestniczyły 63 osoby, głównie byli to wierni archidiecezji częstochowskiej. W sumie w formacji brało udział 34 katechetów z archidiecezji częstochowskiej, 6 katechetów z innych diecezji, 10 studentów WIT, 6 absolwentów WIT, którzy nie są katechetami oraz 7 osób nie przynależących do wymienionych wyżej grup. Nowych³⁶ uczestników było 29.

Formacja do posługi słowa była realizowana przez wykłady biblijne, warsztaty z zakresu psychologii, konferencje duchowe i spotkania biblijne. Nowością tego-rocznych zajęć były warsztaty psychologiczne prowadzone przez ks. mgra Rafała Kowalskiego na temat: *Jak rozmawiać z uczniem, który ma niewierzących rodziców? Jak rozmawiać z niewierzącymi?* (11 października 2021 r., 15 listopada 2021 r.). Warsztaty te nie zawierały treści biblijnych, jednakże zostały zorganizowane ze względu na wyrażoną potrzebę takich zajęć. Brało w nich udział 16 uczestników. Wykładowca nie podjął się prowadzenia warsztatów w kolejnym roku akademickim, choć nie wykluczył dalszego zaangażowania. Ponadto, w semestrze zimowym, ks. dr Michał Pabiańczyk przeprowadził 4 konferencje duchowe w formie stacjonarno-zdalnej na temat: *Rozwój duchowy według św. Jana od Krzyża i św. Teresy Wielkiej z przykładami biblijnymi* (18 października 2021 r., 22 listopada 2021 r., 20 grudnia 2021 r., 10 stycznia 2022 r.). Zagadnienie to zostało wybrane ze względu na osobiste zainteresowanie wykładowcy powyższym tematem. Konferencji wysłuchało 30 osób. W se-

³⁵ Tamże.

³⁶ Lista uczestników „Warsztatów biblijnych (WIT)” w roku akademickim 2021/2022; Archiwum Dzieła Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.

mistrze letnim ks. dr Łukasz Laskowski prowadził 3 zdalne wykłady biblijne, których tematykę sam wybrał. Pierwszy wykład (21 marca 2022 r.) był na temat: *Kształtowanie się posług w epoce kryzysu*. W drugim wykładzie (25 kwietnia 2022 r.) wykładowca poruszył zagadnienie zatytułowane *Objawienie biblijne według nauczania papieża XX wieku*. Trzeci wykład (23 maja 2022 r.) nosił tytuł *Natchnienie biblijne we współczesnej teologii*. W wykładach brało udział 23 słuchacze. Ponadto w semestrze letnim, odbyły się 3 spotkania przez Skype'a pod kierunkiem dr Beaty Stypułkowskiej (14 marca 2022 r., 16 maja 2022 r., 30 maja 2022 r.) poświęcone formacji duchowej. Na dwóch z nich podjęto refleksję na temat tożsamości katechety przy zastosowaniu metody „słowo Boże jak lustro” do tekstu Dz 8,26-39 (Filip doprowadza do wiary dworzanina etiopskiego) oraz 2Krl 2,1-14 (Elizeusz otrzymuje dwie części ducha Eliasza, zostaje jego następcą). Jedno spotkanie polegało na rozmowie z katechetami o ich pracy i doświadczeniach katechetycznych. W spotkaniach wzięło udział 9 osób³⁷.

W roku akademickim 2021/2022 zainicjowano w archidiecezji częstochowskiej prowadzenie katechezy Mess'AJE. Dr Elżbieta Młyńska z Białegostoku, wiceprezes Stowarzyszenia Mess'AJE Polska, w dniu 15 października 2021 roku podczas uroczystej inauguracji roku akademickiego w Wyższym Instytucie Teologicznym wygłosiła wykład inauguracyjny zatytułowany *Mess'AJE jako propozycja katechezy z dorosłymi na dziś*, a w dniu następnym wykłady otwarte na temat tej biblijnej katechezy. W wykładach uczestniczyli studenci i absolwenci WIT oraz trzej seminarzyści z pierwszych lat studiów. W ciągu roku akademickiego dr Elżbieta Młyńska prowadziła systematyczną zdalną formację animatorów, przygotowując ich do prowadzenia I progu wiary, w której wzięła udział trzysobowa ekipa z Wyższego Instytutu Teologicznego: Beata Stypułkowska, Dominik Pietrzak, Magdalena Stodółka. Od października 2021 r. do maja 2022 r. animatorzy ci przeprowadzili 10 spotkań w ramach cyklu I progu wiary „Wyjście”. Katechezy odbywały się przez Skype'a w następujące dni: 26 października 2021 r., 9 listopada 2021 r., 23 listopada 2021 r., 14 grudnia 2021 r., 18 stycznia 2022 r., 15 lutego 2022 r., 15 marca 2022 r., 26 kwietnia 2022 r., 17 maja 2022 r. i 24 maja 2022 r. Materiały do prowadzenia katechez, przede wszystkim montaż audiowizualny do I progu i podręczniki metodyczne, otrzymano ze Stowarzyszenia Mess'AJE. Każda katecheza-sekwencja była poprzedzona zdalnymi spotkaniami animatorów. W katechezie Mess'AJE wzięły udział w sumie 32 osoby, choć z różną frekwencją na poszczególnych spotkaniach. W pojedynczych katechezach uczestniczyło od kilku do kilkunastu osób. Jednocześnie w ciągu roku szkolnego trójka wspomnianych wyżej animatorów z Częstochowy uczestniczyła w katechezach II progu wiary „Wygnanie”, które były prowadzone zdalnie przez ekipę z Białegostoku. W wakacje, w dniach 1-10 sierpnia 2022 r., w Bogdankach

³⁷ Sprawozdanie z „warsztatów biblijnych” za rok akademicki 2021/2022; Archiwum Dzieła Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.

k. Białegostoku odbył się kurs animatora katechezy biblijnej z dorosłymi poświęcony I progowi wiary, który zorganizowała dr Elżbieta Młyńska, wiceprezes Stowarzyszenia Mess'AJE Polska. Wzięło w nim udział osiem osób: wspomniana Elżbieta Młyńska (Białystok), dwie osoby z Krakowa, dwie siostry zakonne z Warszawy, po jednej osobie z Wrocławia, Koszalina i Częstochowy. Częstochowę reprezentowała dr Beata Stypułkowska. Podczas tego kursu została omówiona współpraca między ośrodkiem częstochowskim a siostrami Sacre Coeur, które decyzją siostry prowincjalnej przyjęły Mess'AJE jako swoje zaangażowanie³⁸.

3. Formacja biblijna w Instytucie Wyższych Studiów Teologicznych w Częstochowie w latach 2022-2025

W latach 2022-2025 nie było ani jednej pracy magisterskiej z biblistyki. Natomiast w programie Podyplomowych Studiów Teologiczno-Katechetycznych pojawił się nowy przedmiot – Biblia w katechezie. Jego prowadzenie zlecono dr Beacie Stypułkowskiej.

4. Dzieło Biblijne w archidiecezji częstochowskiej w latach 2022-2025 działające pod patronatem naukowym Instytutu Wyższych Studiów Teologicznych w Częstochowie

W dniu 1 września 2022 roku ks. mgr lic. Mariusz Woźniak dekretem Księdza Arcybiskupa Wacława Depo został mianowany moderatorem Dzieła Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej i tym samym Dzieło Biblijne zostało reaktywowane. 30 września 2022 roku na prośbę moderatora Ksiądz Arcybiskup Wacław Depo zatwierdził zarząd Dzieła Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej w składzie: dr Beata Stypułkowska – zastępca moderatora; ks. dr Robert Nemś – członek zarządu; ks. dr Błażej Małolepszy – członek zarządu; ks. mgr lic. Mariusz Frukacz – członek zarządu.

W październiku ks. dr Andrzej Kuliberda, Wikariusz Biskupi ds. Duszpasterskich i Dyrektor Wydziału Duszpasterskiego Kurii Metropolitalnej w Częstochowie, zawiadomił oficjalnie władze Dzieła Biblijnego w Lublinie o mianowaniu ks. mgr lic. Mariusza Woźniaka moderatorem Dzieła w archidiecezji częstochowskiej. W tym też miesiącu w czasie Jesiennych Dni Duszpasterskich, tzw. Rejonówek poinformował księży o reaktywowaniu Dzieła Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej i zachęcił do zapoznania się z jego stroną internetową. Oficjalna informacja w „Okólniku” o reaktywowaniu Dzieła Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej, o moderatorze i składzie zarządu, została podana w styczniu 2023 roku, jednak działania te nie wywołały żadnego odzewu³⁹.

³⁸ Tamże.

³⁹ Sprawozdanie z działalności DZIEŁA BIBLIJNEGO W ARCHIDIECEZJI CZĘSTOCHOWSKIEJ za

W czasie sympozjum katechetycznego w dniu 29 października 2022 roku katecheci z archidiecezji częstochowskiej zostali zaproszeni do włączenia się w działalność Dzieła Biblijnego i zgłoszenia akcesu na członka tego stowarzyszenia. Na ten apel odpowiedziała jedna katechetka – mgr Magdalena Grycuk.

Działalność duszpasterska Dzieła Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej była związana z biblijną animacją parafii prowadzoną przez moderatora oraz upowszechnianiem pomocy i narzędzi biblijnych w Internecie przez członków zarządu i osoby zaprzyjaźnione. Dnia 22 stycznia 2023 r. obchodzono Niedzielę Słowa Bożego. Dzieło Biblijne w archidiecezji częstochowskiej oprócz przygotowania właściwych materiałów, które miały pomóc duszpasterzom w przeprowadzeniu Niedzieli Słowa Bożego i odpowiedniego plakatu (dostarczonego do każdej parafii) uczciło ten dzień poprzez uroczystą liturgię, której przewodniczył bp Andrzej Przybylski. W częstochowskiej parafii św. Kingi Dziewicy, której proboszczem jest diecezjalny moderator Dzieła, ks. bp Andrzej podczas trzech Mszy św. wygłosił okolicznościową homilię, przypominając o znaczeniu Słowa Bożego. Każda Msza św. była poprzedzona uroczystą intronizacją Pisma Świętego, a parafianie rozpoczęli ręczne przepisywanie kolejnej księgi biblijnej – pobrali przygotowane wcześniej arkusze (akcja ręcznego przepisywania ksiąg biblijnych trwa w parafii od 2010 r.). Podczas XV Tygodnia Biblijnego (23-30 kwietnia 2023 r.) w parafii św. Kingi w Częstochowie moderator Dzieła, a zarazem proboszcz tejże parafii przeprowadził dwa nabożeństwa Słowa Bożego dla młodzieży oraz tzw. Maraton Biblijny w ramach Narodowego Czytania Pisma Świętego. Powyższe akcje zostały wcześniej omówione z ks. prof. drem hab. Henrykiem Witczykiem – moderatorem krajowym Dzieła Biblijnego, w celu przeprowadzenia telewizyjnej relacji (TVP Info i program „Między ziemią a niebem”). Jednak z powodów zewnętrznych do relacji tej nie doszło⁴⁰.

We wrześniu 2022 roku uruchomiono profil na Facebooku oraz stronę internetową Dzieła Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej, które są pierwszymi nośnikami informacji o Dziale. Ponadto w *Niedzieli częstochowskiej* (nr 48/27 XI 2022, s. XII) ukazał się artykuł Mariana Banasika zatytułowany *Dzieło Biblijne – reaktywacja* przedstawiający podstawowe informacje o Dziale Biblijnym w archidiecezji częstochowskiej. Na stronie www.biblia.czyst.pl oraz na profilu Facebooka (zwłaszcza w semestrze zimowym) zamieszczano nagrania homilii i wprowadzenia biblijne do czytań niedzielnych (bp Andrzej Przybylski, ks. Mariusz Woźniak, ks. Błażej Małolepszy), komentarze patrystyczne (ks. Mariusz Fukacz) oraz udostępniano codzienne komentarze biblijne ks. dra hab. Wojciecha Węgrzyniaka z Krakowa. Na stronie internetowej Dzieła Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej sukcesywnie (zwłaszcza w semestrze letnim) zamieszczano opisy katechetycznych metod biblijnych (Beata Stypułkowska). Ks. Mariusz Frukacz ponadto publikuje stałe komen-

rok akademicki 2022/2023; www.biblia.czyst.pl (2025.03.17).

⁴⁰ Tamże.

tarze na portalu liturgicznym *Tygodnika Katolickiego Niedziela* (<https://niezbednik.niedziela.pl/>) jak również w Radiu Fiat w audycji *Gospel dla zabieganych*. Dzieło Biblijne przygotowało materiały do obchodów Niedzieli Słowa Bożego (22 stycznia 2023 r.) oraz do obchodów XV Ogólnopolskiego Tygodnia Biblijnego (23-30 kwietnia 2023 r.). Materiały ogólnopolskie zostały zaadoptowane do warunków naszej archidiecezji. Wydział Duszpasterski Kurii Metropolitalnej rozsyłał powyższe materiały do wszystkich parafii archidiecezji⁴¹.

Katechetyczne warsztaty biblijne, włączone odtąd w działalność Dzieła Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej, realizowały swoją działalność w wyznaczonych uprzednio dwóch modułach: 1) Spotkaniach dla katechetów z elementami ćwiczeń z dydaktyki katechezy biblijnej; 2) Biblijnej katechezy z dorosłymi Mess'AJE. Ćwiczenia z dydaktyki katechezy biblijnej odbywały się w ramach grupy wsparcia dla katechetów. W niniejszym sprawozdaniu kierując się chronologią wydarzeń najpierw zostanie omówiona formacja biblijna według Mess'AJE, a następnie zajęcia grupy katechetów na Skypie⁴².

W ramach katechetycznych warsztatów biblijnych prowadzono katechezę biblijną z dorosłymi Mess'AJE I i II progu wiary. W prowadzeniu pierwszego progu wiary uwzględniono doświadczenie nabyte w roku ubiegłym oraz w czasie kursu wakacyjnego⁴³. Natomiast spotkania animatorów II progu były prowadzone zdalnie w ciągu roku akademickiego przez dr Elżbietę Młyńską z Białegostoku, która już 24 września 2022 roku na szkoleniu stacjonarnym zorganizowanym przez Wyższy Instytut Teologiczny w Częstochowie rozpoczęła wprowadzanie w tematykę roczną. Pierwszy próg „Wyjście” był prowadzony od października 2022 roku do lutego 2023 roku (10 spotkań) przez Beatę Stypułkowską, s. Janinę Gwóźdź ze zgromadzenia Sacre Coeur z Warszawy i Magdalenę Grycuk (dawniej Stodółkę). Odbyło się 10 zdalnych spotkań formacyjnych przez Skype'a w następujące wtorki: 11.10.2022 r., 25.10.2022 r., 08.11.2022 r., 22.11.2022 r., 06.12.2022 r., 20.12.2022 r., 10.01.2023 r., 24.01.2023 r., 07.02.2023 r. i 21.02.2023 r. Drugi próg „Wygnanie” był prowadzony od października 2022 roku do marca 2023 roku (12 spotkań) przez Beatę Stypułkowską, Magdalenę Grycuk i Dominika Pietrzaka. Odbyło się 12 zdalnych spotkań formacyjnych przez Skype'a w następujące środy: 12.10.2022 r., 26.10.2022 r., 09.11.2022 r., 23.11.2022 r., 07.12.2022 r., 21.12.2022 r., 11.01.2023 r., 25.01.2023 r., 08.02.2023 r., 22.02.2023 r., 08.03.2023 r. i 22.03.2023 r. W obu progach wiary brały udział 22 osoby, choć zapisanych było więcej. Przeważali katecheci (z różnych diecezji). W spotkania było zaangażowanych czterech animatorów prowadzących i dr Elżbieta Młyńska ze

⁴¹ Tamże.

⁴² Tamże.

⁴³ W dniach 1-10 sierpnia 2022 roku w Bogdankach k. Białegostoku Stowarzyszenie Mess'AJE Polska zorganizowało Kurs Animatora Katechezy Biblijnej Mess'AJE, w którym uczestniczyła dr Beata Stypułkowska.

Stowarzyszenia Mess'AJE Polska, czuwająca od strony merytorycznej nad drugim progiem. W pierwszym progu wiary uczestniczyło 15 osób. W drugim progu wiary uczestniczyło 10 osób. Jeden uczestnik i dwóch animatorów brało udział jednocześnie w pierwszym i drugim progu⁴⁴. Po zakończeniu spotkań obu progów dr Elżbieta Młyńska z ramienia Stowarzyszenia Mess'AJE Polska wystawiła zaświadczenia uczestnikom, którzy uczestniczyli przynajmniej w połowie spotkań, pozostałym osobom zaświadczenia wystawiła dr Beata Stypułkowska na papierze firmowym Działu Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej⁴⁵.

Katecheci uczestniczący w spotkaniach drugiego progów katechezy Mess'AJE, po zakończeniu cyklu, wyrazili chęć dalszego spotykania się zdalnie przez Skype'a. Informację o nowych spotkaniach podano na profilu grupy na Facebooku „Warsztaty biblijne (DBACz)” i rozesłano do uczestników warsztatów biblijnych.

Odbyło się pięć spotkań w następujące środy: 05.04.2023 r., 19.04.2023 r., 17.05.2023 r., 31.05.2023 r. i 14.06.2023 r. Spotkania prowadziła Beata Stypułkowska. Brało w nich udział pięciu katechetów: z archidiecezji częstochowskiej (3), z archidiecezji krakowskiej (1), z diecezji kieleckiej (1). Uczestnicy spotkań otrzymali stosowne zaświadczenia dla władz szkolnych i katechetycznych. Spotkania miały charakter wsparcia w posłudze katechetycznej. Składały się głównie z dzielenia się i wymiany doświadczeń na zaproponowane tematy oraz pracy z Pismem Świętym. Praca ta polegała na trzech działaniach. Pierwszym było odczytanie psalmu pochodzącego z liturgii mszalnej i zapoznawaniu się z przypisami z różnych wydań Biblii, jakimi dysponowali uczestnicy. Drugie działanie było szukaniem odpowiedzi na pytanie: Który werset w tym psalmie odnosi się do Chrystusa? Trzecie działanie polegało na szukaniu odpowiedzi na pytanie: Który werset w tym psalmie odnosi się do mnie?⁴⁶

W dniu 26 stycznia 2024 roku moderator i zastępca moderatora spotkali się z Księdzem Arcybiskupem Wacławem Depo, przekazując mu sprawozdanie za ubiegły rok i przedstawiając plan działania na rok akademicki 2023/2024. W czasie rozmowy moderatorzy podzielili się swoimi pracami i zamierzeniami, skonsultowali pewne kwestie praktyczne i uzyskali odpowiedź na swoje pytania dotyczące kierunków działania. Poruszono m.in. takie sprawy jak: biblijna animacja parafii, szkoła biblijna, kursy lektorskie dla dorosłych i współpraca ze Stowarzyszeniem Mess'AJE Polska. Spotkanie zakończyło się wspólną modlitwą i otrzymaniem błogosławieństwa z rąk Księdza Arcybiskupa⁴⁷.

⁴⁴ Lista uczestników w zajęciach dydaktycznych DBACz w roku akademickim 2022/2023; Archiwum Działu Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.

⁴⁵ Sprawozdanie z działalności DZIAŁA BIBLIJNEGO W ARCHIDIECEZJI CZĘSTOCHOWSKIEJ za rok akademicki 2022/2023; www.biblia.czyst.pl (2025.03.17).

⁴⁶ Tamże.

⁴⁷ Sprawozdanie z działalności DZIAŁA BIBLIJNEGO W ARCHIDIECEZJI CZĘSTOCHOWSKIEJ za rok akademicki 2023/2024; www.biblia.czyst.pl (2025.03.17).

Podczas XV Tygodnia Biblijnego (23-30 kwietnia 2023 r.) w parafii św. Kingi w Częstochowie moderator Działu, a zarazem proboszcz tejże parafii przeprowadził dwa nabożeństwa Słowa Bożego dla młodzieży oraz tzw. Maraton Biblijny w ramach Narodowego Czytania Pisma Świętego. Dnia 21 stycznia 2024 r. obchodzono Niedzielę Słowa Bożego. Dział Biblijny przygotowało materiały do obchodów Niedzieli Słowa Bożego (21 stycznia 2024 r.) oraz do obchodów XVI Ogólnopolskiego Tygodnia Biblijnego (14-20 kwietnia 2024 r.). Materiały ogólnopolskie zostały zaadaptowane do warunków naszej archidiecezji. Wydział Duszpasterski Kurii Metropolitalnej rozsyłał powyższe materiały do wszystkich parafii archidiecezji. Na stronie internetowej Działu Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej zamieszczono informację o projekcie sieci parafialnych ognisk biblijnych. Projekt ten zakłada utworzenie platformy wymiany doświadczeń, pomysłów i materiałów między istniejącymi parafialnymi grupami biblijnymi, a także zapewnienie formacji biblijnej dla strażników-animatorów⁴⁸.

W ramach działalności naukowo-dydaktycznej od października 2023 roku do marca 2024 roku prowadzono biblijną formację Mess'AJE pierwszego, drugiego i trzeciego progu wiary⁴⁹. Łącznie przeprowadzono 31 spotkań biblijnych. Formacja Mess'AJE w archidiecezji częstochowskiej trwa już trzeci rok z kolei. Pierwszy próg wiary „Wyjście” był prowadzony przez Beatę Stypułkowską, Magdalenę Grycuk oraz Edytę i Krzysztofa Wójcików z Kielc. Odbyło się 9 zdalnych spotkań formacyjnych przez Skype’a w następujące dni: 09.10.2023 r., 23.10.2023 r., 06.11.2023 r., 20.11.2023 r., 04.12.2023 r., 18.12.2023 r., 08.01.2024 r., 29.01.2024 r. i 12.02.2024 r. Drugi próg wiary „Wygnanie” był prowadzony przez Beatę Stypułkowską, s. Janinę Gwóźdź ze zgromadzenia Sacre Coeur z Warszawy i Magdalenę Grycuk. Odbyło się 12 zdalnych spotkań formacyjnych przez Skype’a w następujące dni: 10.10.2023 r., 24.10.2023 r., 07.11.2023 r., 21.11.2023 r., 05.12.2023 r., 19.12.2023 r., 09.01.2024 r., 23.01.2024 r., 30.01.2024 r., 13.02.2024 r., 27.02.2024 r. i 05.03.2024 r. Trzeci próg wiary „Jezus” był prowadzony przez Beatę Stypułkowską, Magdalenę Grycuk i Dominika Pietrzaka. Odbyło się 10 zdalnych spotkań formacyjnych przez Skype’a w następujące dni: 11.10.2023 r., 25.10.2023 r., 09.11.2023 r., 22.11.2023 r., 07.12.2023 r., 21.12.2023 r., 18.01.2024 r., 24.01.2024 r., 07.02.2024 r. i 21.02.2024 r. We wszystkich progach wiary brało udział 20 osób z różnych diecezji. W spotkania było zaangażowanych sześciu animatorów. W pierwszym progu wiary uczestniczyło 13 osób. W drugim progu wiary uczestniczyło 11 osób. W trzecim progu wiary uczestniczyło 7 osób. Niektórzy uczestnicy i animatorzy brali udział jednocześnie w kilku progach⁵⁰. Po

⁴⁸ Tamże.

⁴⁹ W dniach 1-8 sierpnia 2023 r. dr Beata Stypułkowska brała udział, podobnie jak w poprzednim roku, w kursie dla animatorów katechezy biblijnej Mess'AJE w Białymstoku.

⁵⁰ Lista uczestników w zajęciach dydaktycznych DBACz w roku akademickim 2023/2024; Archiwum Działu Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.

zakończeniu spotkań wszystkich progów, dr Elżbieta Młyńska z ramienia Stowarzyszenia Mess'AJE Polska wystawiła zaświadczenia uczestnikom, którzy uczestniczyli przynajmniej w połowie spotkań, pozostałym osobom zaświadczenia wystawiła dr Beata Stypułkowska na papierze firmowym Dzieła Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej. Od lutego do kwietnia 2024 roku ekipa Stowarzyszenia Mess'AJE Polska pod przewodnictwem dr Elżbiety Młyńskiej z Białegostoku i o. dra Piotra Włodygi OSB ze Starego Krakowa prowadziła zdalnie czwarty próg „Kościół” na Zoomie dla uczestników z całej Polski. Z naszego zespołu animatorów w spotkaniach tych uczestniczyli: Beata Stypułkowska, Magdalena Grycuk i Dominik Pietrzak. Po zakończeniu czwartego progu prowadzący zaproponowali uczestnikom udział w przygotowaniu kursu animatora trzeciego progu, który planowany jest na przyszły rok akademicki. Z naszego środowiska w prace te włączyli się: Beata Stypułkowska i Dominik Pietrzak. W trakcie prac ustalono, że katechezę Mess'AJE w środowisku polskim będzie się nazywało katechezą biblijną z dorosłymi – „Progi wiary”, w celu uniknięcia posługiwania się terminem obcojęzycznym, niezrozumiałym dla polskiego odbiorcy. Dzieło Biblijne w archidiecezji częstochowskiej od przyszłego roku akademickiego będzie używało nazwy: „Kurs biblijny PROGI WIARY”⁵¹.

Grupa „Katecheci na Skype” spotykała się drugi rok z rzędu. Odkonduło się pięć spotkań formacyjnych w następujące wtorki: 12.03.2024 r., 26.03.2024 r., 09.04.2024 r., 23.04.2024 i 14.05.2024 r. Spotkania prowadziła dr Beata Stypułkowska. Brało w nich udział dziesięciu katechetów: z archidiecezji częstochowskiej (8), z diecezji kieleckiej (1), z diecezji toruńskiej (1). Uczestnicy spotkań otrzymali stosowne zaświadczenia dla władz szkolnych i katechetycznych. Spotkania miały charakter wsparcia w posłudze katechetycznej. Składały się głównie z dzielenia się i wymiany doświadczeń na proponowane tematy oraz pracy z Pismem Świętym. Dwie osoby sprawiały wrażenie, że uczestniczą w zajęciach jedynie dla zaświadczeń, o czym świadczyły zadawane przez nich pytania i brak zaangażowania w zajęcia.

W dniu 16 sierpnia 2024 r. w sposób zdalny na Zoomie dr Beata Stypułkowska przeprowadziła wykład zatytułowany „Katechetyczna interpretacja biblijna w studium własnym dziewicy konsekrowanej” dla uczestniczek warsztatów *ordo virginum* poświęconych służbie komunii w diecezjach, które odbywały się Bysławku (diec. pelplińska). Warsztaty te zostały zorganizowane przez Centrum Promocji Indywidualnych Form Życia Konsekrowanego pod patronatem Podkomisji Konferencji Episkopatu Polski ds. IFŻK⁵².

W dniu 29 listopada 2024 roku moderator i zastępca moderatora w czasie spotkania z Księdzem Arcybiskupem Wacławem Depo złożyli sprawozdanie za ubiegły rok akademicki, przedstawili bieżące przedsięwzięcia, zwracając szczególną uwagę

⁵¹ Sprawozdanie z działalności DZIEŁA BIBLIJNEGO W ARCHIDIECEZJI CZĘSTOCHOWSKIEJ za rok akademicki 2023/2024; www.biblia.czyst.pl (2025.03.17).

⁵² Tamże.

na nowe projekty i zamierzenia. W tym dniu Ksiądz Arcybiskup wyraził zgodę na przeprowadzenie Kursu Lektorskiego dla Dorosłych przygotowującego do posługi lektora i pobłogosławił tej inicjatywie. Spotkanie zakończyło się wspólną modlitwą.

Pod działalnością naukowo-dydaktyczną Dzieła Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej rozumie się prowadzenie wszelkich kursów, warsztatów oraz wykładów biblijnych. W roku 2024/2025 rozpoczęto Kurs Lektorski dla Dorosłych, kontynuowano kurs biblijny „PROGI WIARY”, zainicjowano nową grupę na warsztatach biblijnych, rozpoczęto cykl otwartych wykładów biblijnych.

W Kursie Lektorskim dla Dorosłych obecnie uczestniczy 17 osób; w cyklu A (dla wszystkich) – 13 osób, w cyklu K (dla katechetów) – 1 osoba, w cyklu T (dla absolwentów teologii) – 2 osoby, w cyklu S (dla studentów teologii) – 1 osoba. Uczestnicy pochodzą z następujących parafii: z regionu częstochowskiego – 3 parafie z Częstochowy (św. Antoniego, św. Jacka, św. Kingi), 3 parafie z dekanatu porajskiego (Choroń, Poczesna, Wrzosowa), 1 parafia z dekanatu mykanowskiego (Rybna); z regionu radomszczańskiego – 1 parafia (Ręczno); z regionu zawierciańskiego – 2 parafie (św. Piotra i Pawła w Zawierciu, Żarki Miasto)⁵³. Uczestnicy kursu zostali podzieleni na dwie grupy według parafii zamieszkania. W grupie I znalazły się osoby z parafii z Częstochowy oraz parafii z regionu zawierciańskiego. W grupie II znalazły się osoby z parafii należących do dekanatu porajskiego oraz ponadto z parafii Ręczno i Rybna. Pierwsze spotkanie formacyjne w ramach kursu odbyło się w dniu 25 stycznia 2025 r. w siedzibie Instytutu Wyższych Studiów Teologicznych w Częstochowie. Prowadzili je moderatorzy (ks. dr Mariusz Woźniak i dr Beata Stypułkowska) oraz duszpasterz diecezjalny Liturgicznej Służby Ołtarza w archidiecezji częstochowskiej (ks. mgr Mateusz Olejnik). Obecnych było 13 osób. Spotkanie zaczęło liturgią godzin, a mianowicie modlitwą przedpołudniową. Następnie dr Beata Stypułkowska dokonała wprowadzenia w Kurs Lektorski dla Dorosłych, wyjaśniając, dla kogo jest kurs, kim jest lektor i czym się różni posługa lektoratu od funkcji lektora oraz jakie są zadania lektora w parafii. Następnie przybliżyła zasady formacji na kursie oraz przedstawiła spotkania formacyjne i ramowy program kursu. W drugiej części spotkania obecni wysłuchali dwóch konferencji: o słowie Bożym w życiu Kościoła (ks. dr Mariusz Woźniak) i o tajemnicy liturgii i jej znaczeniu w życiu chrześcijańskim (ks. mgr Mateusz Olejnik). Spotkanie zakończyło się krótką modlitwą i błogosławieństwem kapłańskim udzielonym przez ks. Mateusza Olejnika. Między sesjami kursanci zostali zaproszeni do uczestniczenia w otwartych wykładach biblijnych i samodzielnego studiowania przesłania Ewangelii i Dziejów Apostolskich przy pomocy strony internetowej Biblicum Śląskiego oraz wykładów dra hab. Marcina Majewskiego i ks. prof. dra hab. Mariusza Rosika zamieszczonych na YouTube. W dniach 20 i 27 lutego 2025 r. odbyły się pierwsze spotkania na Skypie w dwóch grupach.

⁵³ Lista uczestników w zajęciach dydaktycznych DBACz w roku akademickim 2024/2025; Archiwum Dzieła Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.

Spotkania te miały charakter integracyjno-motywacyjny. Uczestnicy dzielili się swoimi oczekiwaniami dotyczącymi kursu oraz formułowali własne cele. Spotkania te kończyły się modlitwą Psalmem 1. Łącznie uczestniczyło w nich 13 osób.

Kolejne spotkania integracyjno-motywacyjne odbyły się w dniach 27 marca i 24 kwietnia 2025 r. po wykładach otwartych w siedzibie Instytutu Wyższych Studiów Teologicznych w Częstochowie, druga sesja stacjonarna w sobotę w Tygodniu Biblijnym (III tydzień wielkanocny) – 10 maja 2025 r. oraz trzecia sesja stacjonarna 27 września 2025 r. i dwa spotkania w ramach warsztatów biblijnych. Ponadto od października do grudnia 2025 r. kandydaci na lektorów uczestniczyli w zdalnym kursie biblijnym „PROGI WIARY” – 6 spotkań na Skypie w ramach I progu wiary.

W ramach działalności naukowo-dydaktycznej od października 2024 roku do lutego 2025 roku przeprowadzono pełny cykl kursu biblijnego, składający się z czterech progów wiary (Mess’AJE)⁵⁴. Formacja biblijna według tej metody w archidiecezji częstochowskiej trwała już czwarty rok z kolei.

W roku akademickim 2024/2025 odbyły się 33 spotkania (66 h lekcyjnych) na Skypie, w których wzięło udział 19 osób⁵⁵. Główną animatorką wszystkich spotkań była dr Beata Stypułkowska. Pierwszy próg wiary „Wyjście” odbył się w ramach 6 zdalnych spotkań formacyjnych w następujące dni: 2024.10.17 – 1.1(1), 2024.11.07 – 1.2(2-3), 2024.11.28 – 1.3(4-5), 2024.12.12 – 1.4(6-7), 2025.01.09 – 1.5(8-9-10) i 2025.01.23 – 1.6(11). Na poziomie podstawowym uczestniczyły 3 osoby, na poziomie animatorskim 2 osoby (Agnieszka Sawko-Pluta i Stanisław Pilecki). Drugi próg wiary „Wygnanie” odbył się w ramach 10 zdalnych spotkań formacyjnych przez Skypa w następujące dni: 2024.10.14 – 2.1(1), 2024.10.28 – 2.2(2-3-4), 2024.11.11 – 2.3(5-6-7), 2024.11.25 – 2.4(8-9-10), 2024.12.09 – 2.5(11-12-13), 2024.12.30 – 2.6(14-15-16), 2025.01.20 – 2.7(17-18-19), 2025.02.03 – 2.8(20-21), 2025.02.10 – 2.9(22-23-24) i 2025.02.17 – 2.10(25-26-27). Na poziomie podstawowym uczestniczyło 6 osób, na poziomie animatorskim – 2 osoby (Edyta i Krzysztof Wójcikowie⁵⁶ z Kielc). Trzeci próg wiary „Jezus” odbył się w ramach 9 zdalnych

⁵⁴ Od tego roku akademickiego wprowadzono dwa poziomy uczestnictwa w kursie: poziom podstawowy i poziom animatorski. Poziom podstawowy przeznaczony jest dla nie-teologów oraz osób, które pragną przejść cykl formacyjny z pozycji zwykłego uczestnika. Na poziomie podstawowym uczestnik bierze aktywny udział w spotkaniu, dzieląc się swoimi spostrzeżeniami na temat montażu audiowizualnego, a następnie swoim doświadczeniem w ramach aktualizacji oraz włączając się w modlitwę końcową. Poziom animatorski przeznaczony jest dla katechetów, katechistów, absolwentów i studentów teologii. Na poziomie animatorskim uczestnik przed spotkaniem otrzymuje materiały formacyjne Mess’AJE oraz konspekty i prezentacje opracowane przez Dzieło Biblijne w archidiecezji częstochowskiej, a podczas spotkania prowadzi jeden z elementów sekwencji: montaż, część historyczno-biblijną lub teologiczną. Ponadto wypowiada się w ramach aktualizacji i włącza się w modlitwę, jak każdy uczestnik.

⁵⁵ Lista uczestników w zajęciach dydaktycznych DBACz w roku akademickim 2024/2025; Archiwum Dzieła Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.

⁵⁶ Krzysztof Wójcik, absolwent Wyższego Instytutu Teologicznego w Częstochowie, diakon stały

spotkań formacyjnych w następujące dni: 2024.10.15 – 3.1(1), 2024.10.29 – 3.2(2), 2024.11.12 – 3.3(3), 2024.11.26 – 3.4(4), 2024.12.10 – 3.5(5-6), 2025.01.07 – 3.6(7-8), 2025.01.21 – 3.7(9-10), 2025.02.04 – 3.8(11-12) i 2025.02.11 – 3.9(13-14). Na poziomie podstawowym uczestniczyło 7 osób, na poziomie animatorskim – 2 osoby (s. Janina Gwóźdź ze zgromadzenia Sacre Coeur z Warszawy i Dominik Pietrzak). Czwarty próg wiary „Kościół” odbył się w ramach 8 zdalnych spotkań formacyjnych przez Skype’a w następujące dni: 2024.10.16 – 4.1(1-2), 2024.10.30 – 4.2(3-4), 2024.11.13 – 4.3(5-6), 2024.11.27 – 4.4(7-8), 2024.12.11 – 4.5(9-10-11), 2025.01.15 – 4.6(12-13), 2025.01.22 – 4.7(14-15) i 2025.02.05 – 4.8(16). Na poziomie podstawowym uczestniczyły 2 osoby, na poziomie animatorskim – 2 osoby (Magdalena Grycuk i Dominik Pietrzak). Zarówno przed spotkaniami czterech progów wiary, jak i po zakończeniu całego cyklu, na Skypie odbyły się spotkania animatorów z dr Elżbietą Młyńską w dniach 30 września 2024 r. i 24 lutego 2025 r. Na pierwszym spotkaniu podzielono się zamierzeniami. Na drugim spotkaniu złożono sprawozdanie, dokonano podsumowania i podzielono się zdobytymi doświadczeniami. Po zakończeniu formacji dr Elżbieta Młyńska z ramienia Stowarzyszenia Mess’AJE Polska wystawiła zaświadczenia uczestnikom, którzy brali udział przynajmniej w połowie spotkań, pozostałym osobom zaświadczenia wystawiła dr Beata Stypułkowska na papierze firmowym Dzieła Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.

Warsztaty biblijne mają na celu wprowadzić przede wszystkim w stosowanie katechetycznej interpretacji biblijnej. W ramach warsztatów biblijnych prowadzone są trzy cykle spotkań: 1) „Starajcie się umocnić wasze powołanie i wybór!” (2P 1,10); 2) „Strumień wody żywej” (J 7,37-39) oraz ćwiczenia uzupełniające do wykładów. W dniu 16 sierpnia 2024 r. dr Beata Stypułkowska przeprowadziła w sposób zdalny na Zoomie wykład zatytułowany „Katechetyczna interpretacja biblijna w studium własnym dziewicy konsekrowanej” dla uczestniczek warsztatów *ordo virginum* poświęconych służbie komunii w diecezjach, które odbywały się Bysławku (diec. pelplińska). Warsztaty te zostały zorganizowane przez Centrum Promocji Indywidualnych Form Życia Konsekrowanego pod patronatem Podkomisji Konferencji Episkopatu Polski ds. IFŻK. Kontynuacją tego spotkania były zdalne warsztaty biblijne na Skypie w roku akademickim 2024/2025, zatytułowane: „Starajcie się umocnić wasze powołanie i wybór!” (2P 1,10). Polegały one na przedstawieniu katechetycznej interpretacji biblijnej wybranych tekstów. W semestrze zimowym odbyły się 4 spotkania (1 seria) w następujących terminach: 2024.10.22 – Bogaty młodzieniec, 2024.11.06 – Dziesięć panien, 2024.11.20 – Jezus w Nazarecie, 2024.12.04 – Trzej naśladowcy Jezusa. Wzięło w nich udział 6 dziewcząt konsekrowanych z różnych diecezji (2 osoby z diecezji warmińskiej, 1 osoba z diecezji pelplińskiej, 1 osoba z archidiecezji warszawskiej i 2 osoby z archidiecezji częstochowskiej). W semestrze letnim zapla-

nowano 3 spotkania (2 seria). Dotychczasowa grupa „Katecheci na Skype” zmieniła swoją nazwę na „Grupa Słowa na Skype”. Było to spowodowane tym, że na zdalne spotkania dla katechetów zostali zaproszeni kandydaci na lektorów oraz studenci Instytutu Wyższych Studiów Teologicznych w Częstochowie. Grupa spotykała się trzeci rok z rzędu. W tym roku dr Beata Stypułkowska wprowadzała uczestników w katechetyczną interpretację biblijną w cyklu „Strumienie wody żywej” (J 7,37-39), a Magdalena Grycuk prowadziła autorskie spotkania biblijne.

W roku 2024/2025 ks. dr Mariusz Woźniak zapoczątkował otwarte wykłady biblijne. W dniu 24 października 2024 r. odbył się wykład zatytułowany: „Fenomen profetyzmu izraelskiego na tle działalności proroka Eliasza”. W dniu 27 marca 2025 r. wykład nosił tytuł: „Prorocy przedwygnaniowi i ich wezwanie do nawrócenia”. Ostatni wykład – 24 kwietnia 2025 roku – był zatytułowany: „Prorocy więksi i ich wezwanie do trwania w Przymierzu”. W każdym z wykładów brało udział od kilkunastu do kilkudziesięciu osób. Byli to katecheci, kursanci Kursu Lektorskiego dla Dorosłych i inne osoby zainteresowane tematyką biblijną.

5. Perspektywy rozwoju

Działalność naukowo-dydaktyczna Dzieła Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej ma wyraźny rys katechetyczny. Dotyczy to zarówno kursu biblijnego „PROGI WIARY”, jak i przygotowywanych kursów związanych z sakramentami bierzmowania „Strumienie wody żywej” w wersji dla uczestników indywidualnych oraz w wersji dla ognisk biblijnych. Ujęcie formacji biblijnej w ramy katechetyczne sprawia, że formacja ta przekazywana jest w kontekście doktryny wiary i prowadzi do realizacji pięciu zadań katechezy wytyczonych przez *Dyrektorium o katechizacji*⁵⁷. Dzięki temu poznawanie Pisma Świętego jest poznawaniem Chrystusa, którego głosi Kościół.

Rozpoczęcie Kursu Lektorskiego dla Dorosłych w 2025 roku wyznacza nowy kierunek działalności Dzieła Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej, jakim jest formacja świeckich do przyjęcia posługi lektoratu, a następnie formacja stała lektorów. Do posługi lektorów zbliżona jest posługa katechistów. Wprawdzie obecnie jest czas oczekiwania na stosowne dokumenty episkopatu, które uściślą obie posługi, ale już teraz można podejmować formację obu grup. Ze względu na to, że Pismo Święte obok Tradycji jest głównym źródłem katechezy, wydaje się, że Dzieło Biblijne w archidiecezji częstochowskiej ukierunkowane katechetycznie, może w najbliższym czasie podjąć się formacji także animatorów i katechistów.

Innym obszarem działania Dzieła Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej jest biblijna animacja parafii. Należy zauważyć, iż większość parafii prowadzi dusz-

⁵⁷ Papieska Rada ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji, *Dyrektorium o katechizacji*, Kielce 2020, nr 79-89.

pasterstwo biblijne w ramach kręgów biblijnych czy też przez organizowanie obchodów Niedzieli słowa Bożego i Tygodnia biblijnego. Chodzi o to, by duszpasterze i wierni w Dziale Biblijnym znaleźli wsparcie i pomoc w realizacji planów pastoralnych związanych z formacją biblijną. Ma temu służyć powstająca sieć parafialnych ognisk biblijnych. Jeżeli proboszczowie zgłoszą istniejące w parafii ogniska biblijne, wyznaczając jednocześnie jedną osobę świecką do kontaktu, wówczas będzie można zintegrować te środowiska i zaproponować im wspólną drogę formacyjną.

Bibliografia

- Grzybek S., *Instytut Teologiczny w Częstochowie*, [w:] *Instytut Teologiczny w służbie diecezji częstochowskiej*, red. S. Grzybek, Częstochowa 1991, s. 17-25.
- Lista uczestników „Warsztatów biblijnych (WIT)” w roku akademickim 2017/2018; Archiwum Działu Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.
- Lista uczestników „Warsztatów biblijnych (WIT)” w roku akademickim 2018/2019; Archiwum Działu Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.
- Lista uczestników „Warsztatów biblijnych (WIT)” w roku akademickim 2019/2020; Archiwum Działu Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.
- Lista uczestników „Warsztatów biblijnych (WIT)” w roku akademickim 2020/2021; Archiwum Działu Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.
- Lista uczestników „Warsztatów biblijnych (WIT)” w roku akademickim 2021/2022; Archiwum Działu Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.
- Lista uczestników w zajęciach dydaktycznych DBACz w roku akademickim 2022/2023; Archiwum Działu Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.
- Lista uczestników w zajęciach dydaktycznych DBACz w roku akademickim 2023/2024; Archiwum Działu Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.
- Lista uczestników w zajęciach dydaktycznych DBACz w roku akademickim 2024/2025; Archiwum Działu Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.
- Mandziuk J., *Grzybek Stanisław*, [w:] *Słownik Polskich Teologów Katolickich 1994-2003*, red. J. Mandziuk, t. 9, Warszawa 2006, s. 200.
- Papieska Rada ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji, *Dyrektorium o katechizacji*, Kielce 2020, n. 79-89.
- Sprawozdanie z „warsztatów biblijnych” za rok akademicki 2018/2019; Archiwum Działu Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.
- Sprawozdanie z „warsztatów biblijnych” za rok akademicki 2019/2020; Archiwum Działu Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.
- Sprawozdanie z „warsztatów biblijnych” za rok akademicki 2020/2021; Archiwum Działu Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.
- Sprawozdanie z „warsztatów biblijnych” za rok akademicki 2021/2022; Archiwum Działu Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.

- Sprawozdanie z działalności DZIEŁA BIBLIJNEGO W ARCHIDIECEZJI CZĘSTOCHOWSKIEJ za rok akademicki 2022/2023; www.biblia.czyst.pl (2025.03.17).
- Sprawozdanie z działalności DZIEŁA BIBLIJNEGO W ARCHIDIECEZJI CZĘSTOCHOWSKIEJ za rok akademicki 2023/2024; www.biblia.czyst.pl (2025.03.17).
- Sprawozdanie z warsztatów biblijnych dla katechetów za rok akademicki 2017/2018; Archiwum Dzieła Biblijnego w archidiecezji częstochowskiej.
- Stypułkowska B., *Biblijna katecheza powołaniowa ze szczególnym uwzględnieniem dziewcząt*, „Sosnowieckie Studia Teologiczne” 14 (2018/2019), s. 387-406.
- Stypułkowska B., *Wykaz prac magisterskich napisanych na seminariach naukowych w Wyższym Instytucie Teologicznym w Częstochowie i obronionych w latach 1981-2016*, „Veritati et Caritati” 7 (2016), s. 541-636.
- Stypułkowska B., *Wykaz wykładowców w Wyższym Instytucie Teologicznym na przestrzeni jego historii oraz w Sekcji Licencjacko-Doktoranckiej*, „Veritati et Caritati” 7 (2016), s. 237-274.